

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-3.03

Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
(найменування центрального органу управління освітою, власника)

Статистичні показники гендерної рівності
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки магістра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва напрямку)

Спеціальність (спеціалізація) 011 Освітні, педагогічні науки
(Освітні вимірювання. Гендерні студії: науковий аспект)
(шифр і назва спеціальності)

(шифр за ОПП ПП 2.11.1)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри прикладної математики, статистики та економіки, кандидат фіз.-мат. наук Акбаш Катерина Сергіївна

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою інституту, факультету, відділення, методичною радою

“30” серпня 2017 року, протокол №1

Голова Вченої ради факультету

М.П.

Ріжоняк Р. І.
(прізвище, ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Статистичні показники гендерної рівності” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є індекси та індикатори гендерної рівності.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія базується на курсі «Основи гендерних досліджень».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основні сфери дослідження індексів гендерного паритету
2. Міжнародні індекси та індикатори гендерної рівності

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Статистичні показники гендерної рівності” є оволодіти знаннями та апаратом гендерного аналізу у основних сферах людського життя.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Статистичні показники гендерної рівності” є ознайти студентів з соціально-психологічною природою гендеру, суспільно-політичною роллю та основним апаратом гендерного аналізу, зокрема розрахунком та аналізом гендерних індексів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

місцезнаходження гендерних даних у різних сферах людського життя (міжнародні організації та звіти цих організацій); методи обробки статистичних даних у контексті гендерних досліджень; методики обрахунку гендерних індексів та індикаторів.

вміти:

виявляти, які типи гендерних даних доступні, як ці дані збирати і як їх можна використовувати, щоб вирішити, чи підходять вони для конкретної задачі; розуміти статистичні концепції, а саме чітко визначати статистичні концепти; аналізувати, розкривати зміст і оцінювати статичну інформацію, яка потрібна для гендерних досліджень. Тобто здатність критично оцінювати статистичну інформацію, виділяти і правильно застосовувати статистичні методи і виявляти випадки, коли концепти застосовуються без відповідного статистичного обґрунтування; передавати статичну інформацію, а саме уміння виявити головні зв'язки, причини змін і напрям змін у даних, здатність по цим змінам оцінити просування до поставленої мети. Уміння правильно відобразити статистичні дані у вигляді таблиць і графіків, письмово і усно викладати їх значення і зв'язок з питанням що вивчається.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 години 6 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні сфери дослідження індексів гендерного паритету

Тема 1. Базові навички у розумінні і застосуванні статистики.

У даній темі розглядаються базові навички у розумінні і застосуванні статистики, а саме: розуміння даних; розуміння статистичних концептів (показник, концепт, населення, змінна, класифікація, пропорції і відсотки, відношення, коефіцієнт, індекс, джерело даних, метадані); аналізувати та оцінювати статистичну інформацію. Пояснюється зміст поняття «гендерна статистика».

Тема 2. Вимірювання населення

У темі чітко аналізуються демографічні показники, які необхідні для гендерного аналізу. Висвітлюються джерела даних (переписи населення, демографічні і медичні обстеження (DHS), адміністративні записи), ключові показники (співвідношення статей для всього населення, показник дитячої смертності, середній вік у першому шлюбі, сумарний коефіцієнт народжуваності і т.д.)

Тема 3. Вимірювання праці і економічної діяльності

У даній темі висвітлений зв'язок між статтю/гендером і економічною діяльністю. Викладаються основні поняття, яким чином вимірюється економічна діяльність: продуктивна, непродуктивна, економічна і неекономічна діяльність; працездатне населення (зайняте + незайняте) і економічна пасивність. Розглядаються джерела отримання відповідних даних (обстеження, переписи, адміністративні) та основні показники (показник не активності, показник зайнятості, статус у зайнятості і т.п.).

Тема 4. Освіта і навчання

У даній темі висвітлюються гендерні проблеми у освіті, міжнародні стандарти для освітніх систем (міжнародна стандартна класифікація освіти ЮНЕСКО, офіційний віковий діапазон). Розглядаються джерела отримання відповідних даних (адміністративні записи, обстеження і переписи) та основні показники (загальний показник числа тих, хто отримує вищу освіту; загальний показник числа тих, хто навчається у старших класах середньої школи; показник тих, хто отримав вищу освіту, розбивка по статі; частка жінок серед отримавших вищу освіту в області науки, інженерних дисциплін, виробництва і будівництва; показник тих, хто отримав повну середню освіту; розподіл вікової групи 25-64 роки по

вищому рівню отриманої освіти і по статі; молоді люди (15-24 роки) не зайняті, не навчаються, розбивка по статі).

Тема 5. Здоров'я

Тема присвячена розгляду вирішальних факторів здоров'я. Розглядаються основні проблеми здоров'я в залежності від статі на різних стадіях життя чоловіків і жінок. Розглядаються джерела отримання відповідних даних (адміністративні записи, обстеження та переписи) та основні показники (очікувані роки здорового життя, причини смертності, показник народжуваності у підлітковому віці).

Тема 6. Гендерні відмінності і прийняття рішень. Жінки у політиці

Тема присвячена гендерним відмінностям і прийняттю рішень. Розглянути основні моменти пекінської декларації, в якій було визначено участь жінок у роботі директивних органів і процесі прийняття рішень, як одну із дванадцяти найважливіших проблемних областей, що визначають гендерну рівність. Розглядаються джерела отримання відповідних даних (обстеження та переписи, адміністративна звітність) та основні показники (число жінок-законодавців, старших посадових осіб і управляючих %; число жінок членів національного парламенту %; число жінок державних службовців вищого рівня %). Розглядаються методи розрахунку та інтерпретація основних показників.

Змістовий модуль 2. Міжнародні індекси та індикатори гендерної рівності

Тема 7. Основні міжнародні індекси та індикатори гендерної рівності

У темі висвітлюється класифікація основних індексів та індикаторів, показуються міжнародні доповіді і звіти в яких ці індекси розраховуються. Розглядаються наступні індекси та розглядається структура сфер, які цей індекс охоплює: Індекс гендерного розвитку (Gender development index, GDI); ступінь гендерної довіри, або ступінь реалізації прав жінок (Gender Empowerment Measure, GEM); Індекс гендерної нерівності (Gender Inequity Index, GII); Індекс людського розвитку, скоригований з урахуванням нерівності (Inequality-adjusted Human Development Index, IHDI); Індекс глобального гендерного розриву (The Global Gender Gap Index); Індекс економічних можливостей жінок (Women's Economic Opportunity Index); Індекс соціальних інститутів і гендеру (Social Institutions and Gender Index, SIGI); Індекс гендерної справедливості (Gender Equality Index, GEI). Також наводяться спеціальні і регіональні індекси.

Тема 8. Методологія розрахунку показників гендерної рівності та нерівності

У рамках теми проводиться моніторинг досягнення гендерної рівності: Україна та ЄС у глобальних рейтингах ефективності гендерної політики. Розкривається структура та методика обрахунку показнику гендерної нерівності. Для індексу гендерної нерівності окремо розглядаються його складові: репродуктивне здоров'я (рівень материнської смертності та коефіцієнт народжуваності у підлітків); розширення громадянських прав і можливостей (співвідношення числа жінок і чоловіків, які є депутатами парламенту, та рівнем середньої та вищої освіти серед жінок); економічна активність та можливості жінок на ринку праці.

Тема 9. Кластерний аналіз багатомірної класифікації країн по рівню людського розвитку по базовим гендерним індексам

Розглядаються методи багатовимірної класифікації об'єктів. Застосування кластерного аналізу для класифікації країн по рівню людського розвитку по базовим гендерним індексам.

3. Рекомендована література

Базова

1. UNICEF, WHO, The World Bank, United Nations (2014), Рівні і тренди у дитячій смертності 2014: оцінки розроблені між інститутською групою ООН по оцінкам дитячої смертності. (IGME) – Report 2014. http://www.unicef.org/media/files/Levels_and_Trends_in_Child_Mortality_2014.pdf
2. Відділ населення ООН (2014), Звіт про народжуваність у світі 2013: Народжуваність на межі. (World Fertility Report 2013: Fertility at the Extremes) www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/fertility/worldFertilityReport2013.pdf
3. UNFPA (2014), Методологічні інструкції для гендерного аналізу даних національного перепису населення і житлового фонду (Methodological Guidelines for the Gender Analysis of National Population and Housing Census Data) www.unfpa.org/publications/methodological-guidelines-gender-analysis-national-population-and-housing-census-data
4. Garpinder.org (2015) Число дітей на жінку (Сумарний коефіцієнт народжуваності/ фертильності), Документація 008 – версія 6 <http://www.garpinder.org/downloads/documentation/gd008>
5. МОП (2013), Рівна оплата праці: початкова інструкція (Equal Pay - An introductory guide) http://www.ilo.org/global/publications/WCMS_216695
6. Eurostat (2015). Statistics Explained: Gender pay gap statistics /Пояснення статистики Євростата http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics

7. МОП (2010), Жінки на ринках праці: Вимірювання прогресу і виявлення проблем. (Women in labour markets: Measuring progress and identifying challenges) http://www.ilo.org/empelm/pubs/WCMS_123835
8. UNECE, Звіт ЕЖ ООН про досягнення цілей розвитку тисячоліття у Європі і Центральній Азії (The UNECE Report ON ACHIEVING THE MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS IN EUROPE AND CENTRAL ASIA), 2012 www.unecsc.org/fileadmin/DAM/publications/oes/UNECE_MDG_Report_2012.pdf
9. Офіційний вік вступу і тривалість освіти на певний ступінь опубліковані у базі даних Інституту статистики ЮНЕСКО у розділі Education / System <http://data.uis.unesco.org>
10. UNESCO (2012), Світовий атлас гендерної рівності в освіті (WORLD ATLAS of Gender Equality in Education). www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/Atlas-education-gender-equality1.pdf
11. ВОЗ (2011), Стратегія гендерної рівності для керівництва охорони здоров'я: практичний підхід (Gender mainstreaming for health managers: a practical approach) Facilitator's Guide http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44516/1/9789241501071_eng.pdf
12. European Commission (2015) Суспільне здоров'я: тривалість здорового життя http://ec.europa.eu/health/indicators/healthy_life_years/index_en.htm
13. ВОЗ, 10 головних причин смертності (The top 10 causes of death) www.who.int/mediacentre/factsheets/fs310/en/index2.html
14. Довідник по збору даних про народжуваність і смертність (Handbook on the Collection of Fertility and Mortality Data), United Nations Publication, Sales No. E.03.XVII.11, http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_92E.pdf
15. MDG база даних, показник підліткової вагітності на 1000 жінок (Adolescent birth rate per 1000 women): Series Metadata <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Metadata.aspx>
16. ООН (2015), Цілі розвитку тисячоліття, цілі і індикатори 2015: статистичні таблиці (Millennium Development Goals, targets and indicators, 2015: statistical tables) <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2015/StatAnnex.pdf>
17. ВОЗ (2015), Статистика Всесвітньої охорони здоров'я 2015: Збірник індикаторів (Indicator Code Book. World Health Statistics - World Health Statistics indicators) www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/WHS2015_IndicatorCompendium.pdf
18. UN Women, Пекинська декларація и Платформа дій <http://rs.business.kz/doc/ru/2351.pdf>
19. МОП, МККЗ Міжнародна стандартна класифікація занять, Основна група 1: Законодавці, керівники найвищої ланки і керівники <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco88/index.htm>
20. База даних цілей розвитку тисячоліття ООН: дані про частку жінок, яку вони займають у національному парламенті <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Metadata.aspx>
21. International IDEA, Stockholm University and the Inter-Parliamentary Union (2015), QuotaProject: Global Database of Quotas for Women www.quotaproject.org/uid/search.cfm#
22. International IDEA (2005), Women in Parliament: Beyond Numbers, A Revised Edition www.idea.int/publications/wip2/index.cfm
23. Міжпарламентський союз, Жінки у національних парламентах (Women in national parliaments) www.ipu.org/wmn-e/classif.htm
24. Економічна комісія ООН для Африки (United Nations Economic Commission for Africa) <http://www.uneca.org/publications/african-gender-and-development-index-2011>

Допоміжна

1. Hesketh, T. and Xing, Z.W. (2006), Аномальне співвідношення статей у людських популяціях: причини і наслідки (Abnormal sex ratios in human populations: Causes and consequences) The National Academy of Sciences of the USA, V. 103 N. 36. <http://doi.org/10.1073/pnas.0602203103>
2. Резолюція відносно праці, зайнятості і недовикористання праці, прийнята на 19-й міжнародній конференції статистиків праці (Resolution concerning statistics of work, employment and labour underutilization) http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf
3. Eurofound (2012), NEETs – Молоді люди поза роботою, освітою, навчанням: характеристики, затрати і політичні відповіді у Європі (Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs

and policy responses in Europe), Publications Office of the European Union, Luxembourg
www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1254en.pdf

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен

**5. Засоби діагностики успішності навчання: перевірка завдань для самостійного опрацювання;
усні відповіді студентів на практичних заняттях; виконання статистично-аналітичних розрахункових
завдань.**